

ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อม
มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

โดย

สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

ชื่องานวิจัย : ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อม
มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ
จังหวัดตรัง

ชื่อผู้เขียน : มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง
ปีการศึกษา : 2552

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ ด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน และด้านอาคารสถานที่ จำแนกตามตัวแปรเพศ และสาขาวิชาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน โดยมีกลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ และสาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ ซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน การทดสอบค่าที-เทสต์ (t-test) การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาระดับปริญญาโท มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ และสาขาวิชาที่กำลังศึกษา ปรากฏ ดังนี้

2.1 นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงระดับปริญญาโท มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาระดับปริญญาโทที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริการทางวิชาการ และด้านอาคารสถานที่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง **ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง** จัดทำขึ้นเพื่อต้องการทราบถึงทัศนะและเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ในด้านต่างๆ 5 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการบริการทางวิชาการ สภาพแวดล้อมด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ และเพื่อต้องการนำผลการวิจัยที่ได้รับไปใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นำไปปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน และเพื่อการบริหารจัดการองค์กรให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนกลับ ขอขอบคุณรองอธิการบดีฝ่ายวิทยบริการ จังหวัดตรัง รองศาสตราจารย์ สิทธิพันธ์ พุทธหุน ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

อนึ่งหากงานวิจัยนี้มีข้อบกพร่องประการใด คณะทำงานขอน้อมรับข้อบกพร่องเหล่านั้นเพื่อประโยชน์ในการจัดทำกรวิจัยในครั้งต่อไป

สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญ.....	(4)
สารบัญตาราง.....	(6)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษา.....	11
การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง.....	18
ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การแปลความหมาย.....	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ	37
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโทที่มีต่อ สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระ เกียรติ จังหวัดตรัง	38
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย รามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง จำแนก ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	49
สรุปผลการวิจัย.....	49
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	57
ภาคผนวก.....	59
บรรณานุกรม.....	68

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด ตระัง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา	30
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศและสาขาวิชาที่ศึกษา.....	37
ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย รามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตระังใน ภาพรวมและรายด้าน.....	38
ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย รามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตระัง ในด้าน การบริหาร.....	39
ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย รามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตระัง ในด้าน การเรียนการสอน.....	40
ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย รามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตระัง ในด้าน การบริการทางวิชาการ.....	42

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย รามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดศรีฯ ในด้าน สังคมกลุ่มเพื่อน.....	43
ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย รามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดศรีฯ ในด้าน อาคารสถานที่.....	43
ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อ สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระ เกียรติ จังหวัดศรีฯ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม...	45
ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย รามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดศรีฯ จำแนก ตามสาขาวิชา.....	46
ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ความคิดเห็น ของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขา วิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดศรีฯ ด้านการบริการทาง วิชาการ.....	47
ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ความคิดเห็น ของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขา วิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดศรีฯ ด้านอาคารสถานที่.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและที่มาของปัญหา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นสถาบันอุดมศึกษาแบบตลาดวิชาที่ตั้งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อขยายโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับปวงชนชาวไทย จึงเปิดรับสมัครนักศึกษาเข้าเรียนในระดับปริญญาตรี โดยไม่จำกัดจำนวนและไม่มีการสอบคัดเลือก ซึ่งตลอดระยะเวลา 37 ปี มหาวิทยาลัยได้ปฏิบัติการกิจหลักทั้ง 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ผลิตบัณฑิต การวิจัยบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ปัจจุบันมหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดทำการสอนทั้งระดับปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก โดยมี 9 คณะ คือ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง หัวหมาก วิทยาเขตบางนา สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ 24 แห่ง ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดนครพนม จังหวัดแพร่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดตรัง จังหวัดลพบุรี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดสกลนคร จังหวัดพังงา และจังหวัดสงขลา โดยจัดการเรียนการสอนออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ในส่วนกลางที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง หัวหมาก และระดับปริญญาตรีและระดับ

ปริญญาโทที่วิทยาเขตบางนา เป็นการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่ในชั้นเรียนที่มีขนาดใหญ่มาก ๆ ได้ใช้โทรทัศน์วงจรปิดเข้ามาช่วยเพื่อให้ นักศึกษาสามารถเห็นและรับฟังการบรรยายได้อย่างใกล้ชิดกับผู้สอน

2. การเรียนการสอนระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทในส่วนภูมิภาค ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ เป็นการเรียนการสอนทางไกลผ่านระบบเครือข่ายใยแก้วนำแสง โดยใช้เทคโนโลยีถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ตรงสู่ห้องเรียน เป็นการสื่อสารสองทางด้วยการใช้ Video Conference ร่วมกับระบบโทรศัพท์และโทรสาร (FAX) โดยติดตั้งโทรศัพท์และโทรสารในห้องเรียนหรือห้องบรรยาย เมื่อมีการบรรยายภาพจะปรากฏที่ห้องเรียน และเมื่อนักศึกษามีคำถามก็สามารถถามผ่านไมโครโฟนที่ต่อกับระบบโทรศัพท์ ซึ่งนักศึกษาในห้องและอาจารย์ผู้สอนจะได้รับฟังพร้อมกัน หรือนักศึกษาสามารถใช้เครื่องโทรสารส่งคำถามหรือภาพมายังผู้สอนก็ได้ (สุชาติ กิจชนะเสรี, 2538, หน้า 10)

การเรียนการสอนระดับปริญญาตรีในส่วนภูมิภาคในช่วงวันจันทร์ถึงวันศุกร์จะเป็นการเรียนการสอนทางไกลผ่านระบบเครือข่ายใยแก้วนำแสง ส่วนวันเสาร์ วันอาทิตย์ อาจารย์ผู้สอนจะเดินทางไปบรรยายสรุปตามตารางการบรรยายที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ โดยทำการเรียนการสอนที่สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ 21 แห่ง ใน 4 สาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชานิติศาสตร์	คณะนิติศาสตร์
2. สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน	คณะมนุษยศาสตร์
3. สาขาวิชาการบริหารทั่วไป	คณะบริหารธุรกิจ
4. สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ	คณะรัฐศาสตร์

ส่วนการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทหรือระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยได้เปิดการเรียนการสอนใน 3 สาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	คณะศึกษาศาสตร์
2. สาขาวิชารัฐศาสตร์	คณะรัฐศาสตร์
3. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	คณะบริหารธุรกิจ

สำหรับสถานที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทนั้น มหาวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ที่สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ โดยทำการสอนในวันอังคารถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 17.00 – 21.00 น. ในวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 08.00 - 21.00 และในวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 08.00 – 17.00 น. โดยใช้ระบบการศึกษาแบบเรียนครั้งละหนึ่งวิชา (block course system) กล่าวคือ เรียนจบครบถ้วนวิชานั้นแล้วจึงจะเรียนวิชาถัดไป แต่ละวิชามีชั่วโมงการเรียนรวมไม่น้อยกว่า 48 ชั่วโมง โดยใช้การสอนทางไกล ในระบบสื่อสารสองทางผ่านเครือข่ายใยแก้วนำแสง (Two Way Communication) เมื่ออาจารย์ไปบรรยาย ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดใด ก็จะมีการถ่ายทอดภาพและเสียงการบรรยายไปยังสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดอื่น ๆ อีก 3 แห่ง (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540, หน้า 6-7) และยังสามารถนำระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มาใช้เรียกว่า ระบบเครือข่ายห้องสมุดอัตโนมัติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง RAMLINRT (Ramkhamhaeng University Library Network) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ ได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ (สำนักหอสมุดกลาง, 2541, หน้า 1) จึงทำให้นักศึกษาในสาขาวิทย-บริการเฉลิมพระเกียรติ สามารถค้นคว้าข้อมูลได้เท่ากับนักศึกษาในส่วนกลาง อันเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นห่างไกลได้มีโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยมหาวิทยาลัยจัดบรรยากาศทางวิชาการให้ใกล้เคียงกับการเรียนการสอนในส่วนกลางที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง หัวหมาก กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีนักศึกษามาใช้บริการด้านการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดตรัง จำนวน 1,340 คน

ถึงแม้มหาวิทยาลัยจะจัดบรรยากาศทางวิชาการให้ใกล้เคียงกับการเรียนการสอนในส่วนกลางที่กรุงเทพมหานคร แต่ก็อาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้การเรียนรู้ของนักศึกษา ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ แตกต่างกัน อาทิ สภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมนับเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ จากงานวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญอย่างมากในการที่จะกระตุ้นนิสิตนักศึกษาให้มีการพัฒนาศักยภาพทั้งทางสติปัญญา บุคลิกภาพ และความรู้สึกลึกต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้อต่อบรรยากาศทางวิชาการ เอื้อต่อความรู้ที่ก่อขึ้นเป็น

มิตร ซึ่งจะโยงโยให้เกิดการเรียนรู้ที่แน่นแฟ้น อันจะหล่อหลอมให้นิสิตนักศึกษามี ความรู้สึกนึกคิดที่ละเอียดอ่อน ซึมซับคุณธรรมที่ฝังามประกอบเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ของสังคมต่อไป (อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์, 2533, หน้า 112) สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อ การเรียนรู้อาจได้แก่ บรรยากาศในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร บุคลิกภาพ เพื่อนสนิท บรรยากาศทางวิชาการ อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (นัยนา อ่างสันติกุล, 2522, หน้า 71) สภาพแวดล้อมนอกจากมีอิทธิพลต่อการ เรียนรู้แล้ว ยังมีอิทธิพลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ตลอดจนพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เป็นอย่างมาก ส่วนการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายมากน้อย เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ การศึกษาชั้น ประริญญาเป็นงานสร้างบัณฑิต ต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ งานคุณภาพเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้บัณฑิตพัฒนาศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนรู้จักการแก้ปัญหาอย่างเฉลียวฉลาด (วิจิตร ศรีสะอาด, 2517, หน้า 17) นอกจากนี้คุณภาพอาจารย์ คุณภาพนักศึกษา บรรยากาศทางวิชาการ การบริหารงาน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษาในสังคม มหาวิทยาลัย (วิไลวรรณ พิธิยานุวัฒน์และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2519, หน้า 21)

จากรายงานของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้ช่วย และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ที่ เดินทางมาปฏิบัติราชการ ด้านการเรียนการสอนและการสอบ ให้กับนักศึกษาระดับ ประริญญาตรีและปริญญาโท ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง และ ผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนและการสอบมีปัญหา พอสรุปได้ดังนี้

1. สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ตั้งอยู่ห่างไกลจากชุมชน ทำให้การเดินทางมาเรียนของนักศึกษาขาดความสะดวกและความปลอดภัยเท่าที่ควร
2. ในการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนบางท่านขาดปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาไม่ เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นทางด้านวิชาการ และมักสอนด้วยวิธีอ่านจาก ตำราให้นักศึกษาฟัง ทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจที่จะติดตามการเรียนการสอน

3. การบริหารบุคลากรของสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ไม่เป็นรูปธรรม และแนวทางเดียวกัน สายบังคับบัญชาไม่ชัดเจน และบุคลากรที่ประจำสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติไม่ค่อยมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการทำงานเท่าที่ควร ทั้งยังขาดความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540, หน้า 150)

4. เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในระบบการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ยังไม่เหมาะสม และการเรียนการสอนด้วยระบบการสื่อสารสองทาง (Two Way Communication) ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540, หน้า 149)

5. ห้องสมุด ยังขาดตำรา เอกสาร และวารสารทางวิชาการ เพื่อการค้นคว้าที่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่มาใช้บริการ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2540, หน้า 149)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา สภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดรัง กับการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทในด้านการบริหาร การเรียนการสอน การบริการทางวิชาการ สังคมกลุ่มเพื่อน และอาคารสถานที่ ในทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูล สำหรับผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทางไกลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่มีต่อสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดรัง 5 ด้าน คือ

- 1.1 สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร
- 1.2 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน
- 1.3 สภาพแวดล้อมด้านการบริการทางวิชาการ
- 1.4 สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน
- 1.5 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่มีต่อสภาพแวดล้อม สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีเพศแตกต่างกันมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง แตกต่างกัน

2. นักศึกษาระดับนักศึกษาระดับปริญญาโทที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาต่างกัน มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่ลงทะเบียนเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง จำนวนทั้งสิ้น 635 คน ประกอบด้วย นักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ จำนวน 254 คน นักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 251 คน นักศึกษาสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา 130 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และ สาขาวิชาที่ศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ใน 5 ด้าน คือ ด้าน การบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านอาคารสถานที่

นียมศัพท์เฉพาะ

1. นักศึกษาระดับปริญญาโท หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาชั้นมหาบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ได้จัดขึ้นนอกเวลาราชการในวันอังคาร ถึงวันศุกร์ เวลา 17.00 – 21.00 น. วันเสาร์ เวลา 08.00 – 21.00 น. และวันอาทิตย์ เวลา 08.00 – 17.00 น.

2. สาขาวิชา หมายถึง แผนการเรียนในระดับปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงจัดขึ้นในส่วนภูมิภาค เป็นหลักสูตรภาคพิเศษ มี 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาบริการธุรกิจ

4. สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง หมายถึง ศูนย์บริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่จัดตั้งขึ้นตามโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ และเปิดการเรียนการสอนทั้งระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท

5. สภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง หมายถึง สภาพการณ์และลักษณะต่าง ๆ ภายในสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ได้แก่ บุคคล วัตถุประสงค์ของ บรรยากาศและลักษณะของบริเวณอาคารสถานที่ ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ทัวไป ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาการของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

5.1 สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง ลักษณะการจัดการ การดำเนินงานบริหาร สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ที่มีนโยบาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ เหมาะสมในสภาพปัจจุบัน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ แสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานของสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง เป็นการช่วยสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการพัฒนา ทำให้การบริหารสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์

5.2 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์หรือบรรยากาศการถ่ายทอดและการรับประสบการณ์ในการเรียนการสอนของอาจารย์ และนักศึกษา พฤติกรรมและวิธีการสอนของอาจารย์ พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา บรรยากาศทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อการสอน การประเมินผล

5.3 สภาพแวดล้อมด้านบริการทางวิชาการ หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ที่สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรังจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาในด้านชีวิตความเป็นอยู่และการศึกษาเล่าเรียน อันเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์นอกเหนือจากการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดบริการและสวัสดิการแก่นักศึกษา

5.4 สภาพแวดล้อมด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน หมายถึง ลักษณะสภาพเกี่ยวกับการคบเพื่อนในสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง สัมพันธภาพของนักศึกษากับเพื่อนร่วมชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความสามารถในการทำงานกลุ่ม การรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันประกอบกิจกรรมต่าง ๆ การยอมรับในรุ่นพี่รุ่นน้อง การเป็นผู้นำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา

5.5 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง ลักษณะและสภาพที่เกี่ยวกับสถานที่ในสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนานักศึกษาด้านการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องน้ำ โรงอาหาร และบริเวณในสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง รวมทั้งอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

5.6 ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโท ต่อสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจ หรือไม่ประทับใจ พอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งอาจเป็นไปในทางบวกหรือลบ ที่สามารถวัดออกมาเป็นคะแนนได้โดยอาศัยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง
2. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการศึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมของสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน
3. เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรังให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียงลำดับตั้งแต่ความหมายและความสำคัญของสภาพแวดล้อม วิธีการศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหงในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
  - 1.1 การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาแบบในชั้นเรียน
  - 1.2 การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาแบบการศึกษาทางไกล
    - 1.2.1 ความหมายของการศึกษาทางไกล
    - 1.2.2 ลักษณะสำคัญของการศึกษาทางไกล
    - 1.2.3 สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาทางไกล
    - 1.2.4 การเปิดสอนบัณฑิตและบัณฑิตศึกษา ในระบบการศึกษาทางไกล
    - 1.2.5 ศูนย์การเรียน
2. การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง
3. ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร
  - 4.2 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน
  - 4.3 สภาพแวดล้อมด้านการบริการทางวิชาการ

4.4 สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

4.5 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษา

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาของไทยได้แนวคิดมาจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งแนวคิดทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษานั้นเน้นความรู้ การวิจัย การผลิตและการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ อย่างมาก กระบวนการเรียนการสอนก็เพื่อการค้นคว้าหาความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อสร้างความรู้ใหม่ ปัจจุบันการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษา ได้มีการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาแบบในชั้นเรียน เป็นการสอนในชั้นเรียนที่มีหลายขนาดด้วยกัน โดยเป็นการสอนเฉพาะหน้าเฉพาะตัว

2. การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาแบบทางไกล

2.1 ความหมายของการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกล (Distance Education) หมายถึงการศึกษาที่มีการจัดระบบการเลือกใช้สื่อการสอนทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนด้วยตนเอง เป็นการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน แต่อาศัยสื่อประสม ได้แก่ ไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ การสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการการศึกษาเป็นหลักซึ่งเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนมิได้มาเรียนหรือสอนกันซึ่งๆ หน้า แต่เป็นการจัดโดยใช้สื่อการสื่อสารแบบสองทางเป็นวิธีสอนอันเนื่องมาจากการแยกอยู่ห่างกันของผู้เรียนและผู้สอน (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2534, หน้า 5)

การเรียนการสอนทางไกล เป็นกิจกรรมที่สถาบันการศึกษาจัดขึ้น เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนของประเทศได้รับการศึกษา เป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ห่างไกลกัน แต่มีปฏิสัมพันธ์โดยเน้นระบบการใช้สื่อทุกชนิด ในการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งในการเรียนการสอนจะผ่านสื่อการสอนทางไกลทุกรูปแบบ เพราะเป็นการจัดรูปแบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้กับประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นระบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ตอบสนองความ

ต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะในโลกแห่งสังคมข่าวสารที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และเครือข่ายการสื่อสารข้อมูลที่เชื่อมโยงกันทั่วโลก เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและวิชาการ ปัจจุบันได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน และอาศัยสื่อหรือเครือข่ายการสื่อสารผ่านใยแก้วนำแสงในการเผยแพร่ ซึ่งมีประสิทธิภาพมากที่สุดและรวดเร็วที่สุด การเรียนการสอนทางไกลค่อนข้างเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีคุณค่าในการแก้ปัญหาการศึกษา

2.2 ลักษณะสำคัญของการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาที่ใช้สื่อการเรียนอย่างอื่นแทนสื่อบุคคล ฉะนั้นลักษณะการเรียนจึงมิได้เกิดขึ้นจากการสอนในห้องเรียน โดยมีครูเป็นผู้สอน ลักษณะการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นจากสื่อที่ทำไว้และแจกจ่ายหรือให้บริการแก่ผู้เรียน ลักษณะเฉพาะของการศึกษาทางไกล (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2534, หน้า 6-9) มีดังนี้

1) ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ห่างจากกัน การศึกษาทางไกลเป็นการจัดการศึกษาที่ผู้สอนและผู้เรียนอยู่ห่างกัน มีโอกาสพบปะหรือได้รับความรู้จากผู้สอนโดยตรงต่อนานน้อยกว่าการศึกษาตามระบบปกติ การติดต่อระหว่างผู้เรียนและผู้สอนนอกจากจะกระทำโดยผ่านสื่อต่าง ๆ แล้ว การติดต่อโดยตรงจะเป็นในรูปของการเขียนจดหมายโต้ตอบกันมากกว่าการพบกันเฉพาะหน้าเฉพาะตัว

2) เน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียน การเรียนรู้ในระบบทางไกลจะเป็นการเรียนรู้อัตโนมัติที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทางการเรียน โดยผู้เรียนจะมีอิสระในการเลือกเรียนวิชา และเลือกเวลาเรียนตามที่ตนเห็นสมควร นอกจากนั้นก็กำหนดสถานที่เรียนของตนเองว่าจะเรียนเวลาใด ใช้สถานที่ใดเป็นสถานที่เรียนพร้อมทั้งกำหนดวิธีการเรียนและการควบคุมการเรียนด้วยตนเอง วิธีการเรียนรู้จะเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่สถาบันการศึกษาจัดบริการ รวมทั้งสื่อเสริมในลักษณะอื่นที่ผู้เรียนจะหาเองได้

3) ใช้สื่อและเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการบริหารและบริการหลัก การศึกษาทางไกลมีลักษณะที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ แทนสื่อบุคคล การใช้อุปกรณ์จะมีใช้เป็นส่วนเสริมจากการใช้สื่ออื่น ๆ แต่จะไม่ใช้สื่อบุคคลเป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอนเหมือนการศึกษาตามปกติ

4) ดำเนินงานและควบคุมคุณภาพในรูปองค์กรบุคคล การเรียนการสอนทางไกลได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบและวิธีการจัดการศึกษาในประเทศต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เพราะสามารถจัดการเรียนการสอนตลอดจนบริการการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้มากกว่าและประหยัดกว่า ทั้งนี้เพราะไม่มีข้อจำกัดในเรื่องสัดส่วนครูต่อนักศึกษา และอาคารสถานที่จัดการเรียนการสอน ในส่วนคุณภาพได้มีการสร้างระบบและองค์กรขึ้นรับผิดชอบในการพัฒนาหลักสูตรและผลิตเอกสารการสอนตลอดจนสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ รวมทั้งการออกข้อสอบ ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาอยู่ในรูปองค์กรบุคคลและมีองค์กรหลายองค์กรรับผิดชอบในลักษณะการแบ่งงานซึ่งกันและกัน

5) มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ กระบวนการสอนได้รับการกำหนดออกแบบขึ้นอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนจากหน่วยการสอน จากนั้นจะส่งต่อไปให้ผู้เรียน ส่วนการติดต่อที่มาจากผู้เรียนนั้น ผู้เรียนจะส่งกิจกรรมมายังสถานศึกษาซึ่งหน่วยงานในสถานศึกษาจะจัดส่งกิจกรรมของผู้เรียนกลับไปตามระบบถึงผู้สอน เพื่อให้ผู้สอนตรวจตามมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ และมีการส่งผลการตรวจไปตามระบบและขั้นตอนจนถึงผู้เรียน

6) ใช้กระบวนการทางอุตสาหกรรมในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระไปสู่ผู้เรียนจำนวนมาก การศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาที่ใช้สื่อประเภทต่าง ๆ แทนสื่อบุคคล สื่อที่ใช้มีหลายประเภทแตกต่างกันในการเสนอเนื้อหา การสอนและการจัดการสอนเป็นการจัดบริการให้แก่นักศึกษาจำนวนมาก ฉะนั้นการดำเนินงานในการเตรียมและจัดส่งสื่อการสอน จึงต้องจัดทำในรูปของกิจกรรมทางอุตสาหกรรมคือ มีการผลิตจำนวนมาก มีการนำเอาเทคนิคและวิธีการผลิตที่จัดเป็นระบบ และมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนตามระบบอุตสาหกรรมมาใช้

7) เน้นด้านการผลิตและจัดส่งสื่อการสอนมากกว่าการทำการสอนโดยตรง การสอนในระบบทางไกลเป็นการสอนคนจำนวนมาก วิชาที่เปิดสอนก็เป็นผลจากการร่วมมือกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญเนื้อหา อาจารย์ผู้สอน บรรณาธิการ ผู้ผลิตและผู้บริหาร นอกจากนี้สถาบันก็จะรับผิดชอบด้านการจัดส่งเอกสารและสื่อการสอน การประเมินผล การเรียนของผู้เรียนและการจัดการสอนเสริมในศูนย์ภูมิภาค

8) มีการตั้งหน่วยงานและโครงสร้างขึ้นสนับสนุนการสอนและบริการผู้เรียน แม้ผู้เรียนจะอยู่แยกห่างจากกันก็ตาม แต่ผู้เรียนก็จะได้รับการสนับสนุนในลักษณะต่าง ๆ ในบางกรณีมีการจัดตั้งศูนย์การศึกษาประจำท้องถิ่นหรือประจำภาคขึ้นเพื่อคอยสนับสนุนและให้บริการการศึกษา ด้วยการเชิญบุคลากรท้องถิ่นหรือใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นส่วนเสริมของการจัดการศึกษาด้วย

9) ใช้การสื่อสารติดต่อแบบสองทาง แม้การจัดการศึกษาจะเป็นไปโดยใช้สื่อการศึกษา แต่การติดต่อระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ก็เป็นการติดต่อแบบสองทาง ซึ่งสถาบันการศึกษาจะติดต่อกับผู้เรียนโดยจดหมายและโทรศัพท์ ส่วนผู้เรียนก็จะติดต่อกับผู้สอนและสถาบันการศึกษาด้วยวิธีเดียวกัน สถาบันการศึกษาก็ยังจัดให้มีการติดต่อกับผู้เรียนด้วยการจัดสอนเสริม ซึ่งส่งผู้สอนไปสอนนักศึกษาตามศูนย์บริการประจำจังหวัดและท้องถิ่น ตามช่วงเวลาและวิชาที่สถาบันกำหนด

2.3 สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาทางไกล จากสื่อดั้งเดิมที่ใช้กันได้มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี สังคมมนุษย์ก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศก่อให้เกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสม สื่อต่างๆ ที่ใช้ในระบบการศึกษาทางไกล (เพ็ญศรี ทวีสุวรรณ, 2543, หน้า 343)

2.3.1 สื่อทางไปรษณีย์ ที่ใช้กันมากได้แก่ สิ่งพิมพ์ เอกสารในรูปแบบของชุดวิชาตำราเรียน คู่มือและแบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชา หรือแบบเรียนโปรแกรมและสื่อโสตทัศนที่จำเป็นควบคู่ไปด้วย สิ่งพิมพ์แสดงให้เห็นการจัดรวบรวมความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อประโยชน์ด้านการเรียนการสอน ทั้งยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน แจ้งผลการวิจัยใหม่ๆ ให้ทราบ บทบาทในด้านที่เป็นแรงจูงใจทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง ส่งเสริมให้มีการประเมินตนเอง ช่วยบันทึกข้อมูลในการตรวจสอบและสร้างศรัทธาในวิชาการ

2.3.2 สื่อทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุสามารถเข้าถึงผู้ฟังได้ไม่จำกัดวัยและความรู้ ตลอดจนผู้ที่ไม่รู้หนังสือแต่ฟังภาษาพูดรู้เรื่อง วิทยุกระจายเสียงมีบทบาทในการให้ความรู้และการพัฒนาสังคมมานานแล้ว การใช้วิทยุกระจายเสียงออกอากาศสำหรับผู้เรียนและประชาชนทั่วไป หากเป็นการสอนสำหรับผู้เรียนกลุ่ม จะแจกคู่มือ

แนะนำ และกำหนดเวลาไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการอธิบายและสรุปประเด็นสำคัญ หรือนำปัญหาที่ผู้เรียนถามมาตอบเป็นครั้งคราว

2.3.3 สื่อทางวิทยุโทรทัศน์ การสอนทางวิทยุโทรทัศน์เป็นการเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และเพื่อเสนอกิจกรรมที่เด่น ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน เหมาะสำหรับผู้เรียนจำนวนมาก ที่อาศัยอยู่กระจัดกระจายทั้งในเมืองและชนบท แต่ผลประเมินพบว่า สื่อวิทยุโทรทัศน์ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง ต้องใช้เวลา เทคนิค ความรู้ความสามารถในการผลิตรายการสูง

2.3.4 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และโทรคมนาคมต่าง ๆ วิดีทัศน์ โทรทัศน์ โทรภาพและการสื่อสารผ่านดาวเทียม ช่วยให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถติดต่อสอบถาม ขอคำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนคำอธิบายชี้แจงเกี่ยวกับบทเรียนที่เป็นปัญหา

2.3.5 แหล่งความรู้และสื่อสำหรับกิจกรรมภาคปฏิบัติในชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์ โรงงาน บริษัท สถานพยาบาล และชุดทดลองด้วยตนเอง สื่อประเภทนี้จะได้รับการพิจารณามาก ในการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูง และหลักสูตรวิชาชีพและฝึกอบรมระยะสั้น

2.3.6 การสอนเสริมและสื่อสำหรับการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เช่น ชุดการสอนเสริม เอกสารประกอบหนังสือชุดสไลด์ फिल्मสคริป และแผ่นใส ฯลฯ การสอนเสริมหรือการพบกลุ่ม แม้จะใช้เวลาไม่น้อยแต่ก็ช่วยสนับสนุนให้การเรียนการสอนทางไกลได้ผลดีขึ้น และเป็นแรงจูงใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ มีกำลังใจที่จะศึกษาต่อไป

การศึกษาทางไกล เป็นการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสม เป็นการเรียนรู้แบบระบบเปิด ที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา 2533, 6) สำหรับการเรียนโดยใช้สื่อประสม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ และการจัดการกลุ่มผู้เรียน โดยมีครูประจำกลุ่มเป็นผู้ประสานงานในการจัดกิจกรรมพบกลุ่ม และศูนย์การเรียนเป็นสถานที่จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษาทางไกล

2.4 การเปิดการสอนบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเปิดสอน ดังนี้

- 1) การเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ต้องเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณและตรงกับความต้องการอันจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ
- 2) วิธีการจัดการศึกษาต้องเน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนโดยสม่ำเสมอ
- 3) การจัดระบบห้องสมุดและห้องปฏิบัติการ เพื่อการค้นคว้าและวิจัยจะต้องจัดให้ได้เพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐานและเหมาะสม
- 4) วิธีการรับบุคคลเข้าศึกษา ต้องใช้เกณฑ์ความสามารถทางสติปัญญา เพื่อประสิทธิภาพและคุณภาพทางการศึกษา อีกทั้งเพื่อลดความสูญเปล่าทางการศึกษาเป็นหลัก
- 5) งบประมาณที่ใช้เพื่อผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาสาขาใดก็ตามจะต้องจัดในลักษณะที่ตนเองให้มากที่สุด โดยไม่เป็นภาระงบประมาณแผ่นดินและมีแผนการใช้จ่าย ที่แสดงให้เห็นขีดความสามารถในการพึ่งตนเองทางการเงินในระยะยาวที่ชัดเจน
- 6) มหาวิทยาลัยจะต้องมีอาจารย์ประจำ ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ทางวิชาการที่เหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐาน ในการจัดการศึกษาชั้นสูงกว่าปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย
- 7) ก่อนการดำเนินการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิดใดก็ตาม ต้องจัดให้มีการประเมินผลการจัดการศึกษา การผลิตบัณฑิตในลักษณะนั้นเสียก่อนว่า ได้ผลดีหรือไม่เพียงใด
- 8) หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด ควรให้สอดคล้องและเป็นไปตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย

2.5 ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) หมายถึง ศูนย์รวมการจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนให้กว้างขวางทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ ตลอดจนเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน กลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชน ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และการพึ่งตนเอง รวมทั้งส่งเสริมวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2539, หน้า 2-3) หรืออาจเป็นการขยายห้องเรียนปกติ โดยการจัดการสอนและแหล่งวัสดุอุปกรณ์ใหม่

ซึ่งใช้ครูร่วมกันจัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6-8 คน และขึ้นอยู่กับ การออกแบบอาคารเรียนให้เป็นไปตามระบบการเรียนแบบหน่วยกิต ด้วยกระบวนการ ศึกษาเป็นรายบุคคล โดยอาศัยเทคนิคการจัดกลุ่มผู้เรียน การจัดเนื้อหาความรู้ การ กำหนดเงื่อนไขในการเรียนและการวัดผลแบบต่อเนื่อง การเรียนในลักษณะเช่นนี้เป็น การบูรณาการองค์ประกอบของชั้นเรียนให้เข้ากับศูนย์การเรียน (บุญเกื้อ กวรวาเวช, 2521, หน้า 40)

วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียน

- 1) เพื่อเป็นศูนย์กลางเรียนรู้ ให้บริการการศึกษา และส่งเสริมการศึกษานอก ระบบโรงเรียน
- 2) เพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับประชาชน กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ
- 3) เพื่อกระจายอำนาจการบริหารการจัดการ และมีส่วนร่วมในการ จัดบริการการศึกษาเพื่อสร้างสังคมการเรียนรู้ และการพึ่งพาตนเอง รวมทั้งเสริมสร้าง วิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตยให้กับประชาชน

ประโยชน์ของศูนย์การเรียน

- 1) เป็นชุมชนทรัพยากรทางปัญญา และเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบโรงเรียน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนา ตนเอง ชุมชน และสังคม
- 2) เป็นการกระจายแหล่งบริการทางการศึกษา แหล่งข่าวสารข้อมูลและ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางด้านการศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชุมชนได้อย่าง ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่
- 3) เป็นการกระจายการบริหารการศึกษาให้เกิดความคล่องตัว และมีความ ยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ และการจัดกิจกรรมทางการศึกษา
- 4) เป็นแหล่งบริการชุมชน และเป็นจุดนำร่องของการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 5) เป็นแหล่งปลูกฝัง สร้างเสริมประชาธิปไตยในวิถีชีวิต

6) เป็นศูนย์กลางของการยกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชน

7) เป็นศูนย์กลางประสานงานเพื่อระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐและเอกชนในการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่า และสนองตอบต่อนโยบายของรัฐ

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาควิชาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

ในยุคที่โลกไร้พรมแดน เศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยีและการศึกษาเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การบริหารงานขององค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นบทบาทสำคัญของสถาบันการศึกษาที่จะต้องสำนึกในหน้าที่ และสังคมก็มุ่งหวังให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม โดยเฉพาะประชากรในส่วนภูมิภาคและชนบทห่างไกลที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ปัญหาการเดินทางที่ไม่สะดวก รวมทั้งความไม่ทัดเทียมกันระหว่างคนในเมืองและชนบท ดังนั้นเพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่ส่วนภูมิภาค และเปิดโอกาสให้แก่บุคคลได้รับความรู้เพิ่มพูนในระดับที่สูงขึ้น มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงได้จัดการศึกษาระดับบัณฑิตและบัณฑิตศึกษาขึ้นในส่วนภูมิภาค โดยเริ่มเปิดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมนับตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 ที่สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดนครศรีธรรมราช และในปี พ.ศ. 2543 สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ได้เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท เป็นสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ที่ 12 โดยเปิดสอนในระดับปริญญาตรี 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาการบริหารทั่วไป และสาขาวิชาสื่อสารมวลชน ในระดับปริญญาโทเปิดสอน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาบริหารธุรกิจ โคนนำเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านดาวเทียมถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ตรงสู่ห้องเรียนเป็นการสื่อสารสองทางด้วยการใช้ Video Conference ร่วมกับระบบโทรทัศน์และโทรสาร โดย

ติดตั้งโทรทัศน์และโทรทัศน์ในห้องเรียนหรือห้องบรรยาย เมื่อมีการบรรยายสดที่สาขา
วิทยบริการเฉลิมพระเกียรติในจังหวัดที่เป็นแม่ข่าย ภาพและเสียงก็จะไปปรากฏที่สาขา
วิทยบริการเฉลิมพระเกียรติในจังหวัดอื่น ๆ อีก 3 แห่ง โดยสาขาวิทยบริการเฉลิมพระ
เกียรติทุกแห่ง จะมีอาจารย์หมุนเวียนไปสอนครบทุกแห่งในหนึ่งวิชา ซึ่งการเรียนการ
สอนเป็นแบบการศึกษาครั้งละหนึ่งวิชา (block course system) คือเรียนจบครบกระบวน
วิชานั้นแล้วจึงเรียนวิชาถัดไปแต่ละวิชามีชั่วโมงการเรียนรวมไม่น้อยกว่า 48 ชั่วโมง
ซึ่งนักศึกษาจะต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ของเวลาเรียนทั้งหมด จึงจะมี
สิทธิ์สอบ โดยจะจัดการเรียนการสอนในวันอังคาร ถึงวันศุกร์ ตั้งแต่เวลา 17.00 – 21.00
น. ส่วนในวันเสาร์ตั้งแต่เวลา 08.00 – 21.00 น. และในวันอาทิตย์ตั้งแต่เวลา 08.00 –
17.00 น. ภายหลังได้เพิ่มอีก 1 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ภาค
พิเศษ) เป็นการบรรยายสดในวันเสาร์ตั้งแต่เวลา 13.00 – 17.00 และวันอาทิตย์ตั้งแต่
เวลา 08.00 – 17.00 น.

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยรามคำแหงยังได้นำระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
สารสนเทศสมัยใหม่มาช่วยในการค้นคว้าข้อมูลเพื่อการเรียนการสอนของนักศึกษา
เรียกว่า ระบบเครือข่ายห้องสมุดอัตโนมัติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง RAMLINRT
(Ramkhamhaeng University Library Network) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ
ได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ (สำนักหอสมุดกลาง, 2540, หน้า 1)

ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา

สภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา (College Milieu or Atmosphere) หมายถึง
พฤติกรรม เหตุการณ์ สภาพการณ์ สิ่งเร้าต่างๆ แนวคิดและลักษณะทางกายภาพที่เป็น
สิ่งบังคับให้ทุกคนในสังคมสถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติตาม เช่น ลักษณะของบริเวณ
อาคารสถานที่ สภาพเหตุการณ์ การขัดแย้ง ประสานงาน แนวคิด ปรัชญา อุดมการณ์
อันหลากหลาย พฤติกรรมการทำตามเหตุการณ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และการปฏิบัติ
กิจกรรมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นสภาพแวดล้อมในสถาบันที่เสริมสร้างให้นักศึกษาเกิด
ความต้องการในการพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถของตนได้ และเป็นลักษณะใด ๆ

ก็ตามของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งเร้าอันทรงศักยภาพที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของนักศึกษา รวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวนโยบาย และบรรยากาศทางวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงระบบการศึกษา ระบบการปกครอง และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง การพัฒนาตนเอง และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทักษะคิด และความสนใจ สำหรับประเทศไทย ได้มีผู้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา ไว้ว่า สถาบันที่เหมาะสมกับการสร้างบัณฑิตและวิทยาการพื้นฐาน มีบรรยากาศที่เหมาะสม ที่จะทำการถ่ายทอดการเรียนรู้ และสร้างสรรค์วิทยาการ บรรยากาศอันนี้จะต้องเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นขั้น ๆ เป็นระเบียบ ตามแนวที่เห็นชอบกันเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ แนวการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาของไทย จำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบที่ถือว่ามีความสำคัญยิ่งคือหลักสูตรในแง่ของความผสมผสานระหว่างวิชาชีพ และวิทยาการส่งเสริมความรู้ทั่วไป อาจารย์และการสอน นิสิตและการเรียน การวัดผล ห้องสมุด กิจกรรมนอกหลักสูตร กิจกรรมประกอบหลักสูตร บรรยากาศทางวิชาการ คุณธรรมและจริยธรรมในสถาบัน การประสานงานในหน่วยงานต่าง ๆ และการประสานร่วมมือระหว่างอาจารย์ นิสิต และผู้บริหาร (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2523, หน้า 3-4)

จากที่ได้กล่าวถึงข้างต้น จึงอาจสรุปความหมายของสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษาว่า หมายรวมถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายในสถาบัน รวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และบรรยากาศทางวิชาการ อันเป็นสิ่งเร้าที่ทรงอิทธิพล และมีอิทธิพลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนส่งผลต่อการพัฒนาทุก ๆ ด้านของสมาชิกในสถาบันอุดมศึกษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดรัง 5 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และด้านอาคารสถานที่

1. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานด้านการบริหารของมหาวิทยาลัยรวมทั้งนโยบาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีผลบังคับใช้กับนักศึกษา อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัย (สมชาย ดอกไม้, 2535, หน้า 9) นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการบริหารบุคลากรในสถาบัน สร้างระบบบริหารให้มีความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย และเปิดโอกาสให้บุคลากรของสถาบันได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานทั่วกัน (วิจิตร ศรีสะอาด, 2548, หน้า 40) ดังนั้นสภาพแวดล้อมด้านการบริหารภายในมหาวิทยาลัยจึงเป็นการกำหนดโครงสร้างการบริหาร การกำหนดระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนแนวนโยบายต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบที่จะส่งผลต่อสภาพแวดล้อมส่วนอื่น ๆ ด้วย

การบริหารมหาวิทยาลัยจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ดังที่เอกชัย สุขกีพันธ์ (2527, หน้า 106-107) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่หลัก 5 ประการ คือ

1. งานบริหารงานบุคคล ได้แก่ การบริหารบุคคลทุกประเภทที่อยู่ในสถานศึกษา คือ นิสิตนักศึกษา อาจารย์ ภารโรง และเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

2. งานบริหารวิชาการ ได้แก่ การบริหารงานที่เกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา กิจกรรมเสริมวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนการบริหารสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3. งานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ และบริการต่าง ๆ ได้แก่ งานสารบรรณ รับส่งหนังสือ งบประมาณ บัญชี การซื้อวัสดุและครุภัณฑ์ การดูแลบำรุงอาคารสถานที่ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการที่สถานศึกษาจัดให้บุคลากรภายในสถานศึกษา

4. งานบริหารกิจการนิสิต ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับนิสิตทั้งหมด กิจการนิสิตทุกประเภทและสวัสดิการที่จัดให้กับนิสิต

5. งานด้านสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ การประชาสัมพันธ์สถานศึกษา การติดต่อผู้ปกครองและสังคมภายนอก เป็นต้น

นอกจากนี้ พรชูลี อาชาวำรุง (2525, หน้า 107) ให้ทัศนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารซึ่งได้รับอิทธิพลจากนิสิตนักศึกษาไว้ว่า รูปแบบการบริหารนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและความต้องการทางสังคมทำให้นักศึกษาปัจจุบันมีอิทธิพลต่อการบริหารและการจัดการระดับอุดมศึกษามากขึ้น ดังนั้นการสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจึงเป็นสิ่งที่ควรสนับสนุน

2. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ ซึ่งประกอบด้วยการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการสอนมาใช้ที่เหมาะสม รวมถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน การเรียนการสอนจึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นผู้ที่กำหนดบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอน แต่ครั้งจะให้เป็นที่ไปแบบใดขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นผู้บ่งชี้ทั้งสิ้น คุณลักษณะของผู้สอนที่ดีจะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นที่ไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ (พิมพ์ศรี เปานิล, 2530, หน้า 14)

สภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอน ยังกอปรไปด้วยปัจจัยประกอบอื่น ๆ อันได้แก่ หลักสูตรการเรียนการสอน เทคนิควิธีสอน เทคนิควิธีการเรียน การ

ประเมินผลการเรียนการสอน การพัฒนาแบบเรียน รวมไปถึงประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน เป็นต้น ซึ่งรวมกันเป็นองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนดังต่อไปนี้ (อำพัน อ่องเอี่ยม, 2541, หน้า 23-26)

1. หลักสูตรและเนื้อหาวิชา เป็นเสมือนแนวทางในการพัฒนากำลังคนของประเทศให้มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนทัศนคติอันพึงประสงค์ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม หลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญของการเรียนการสอน ด้วยความสำเร็จของผู้เรียนขึ้นอยู่กับหลักสูตรเป็นสำคัญ เพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดว่าเรียนอะไร เพื่ออะไรและหลักสูตรที่ดีจะต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทัศนคติที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด

2. ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ในการสอน ปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานการศึกษาสูงเพียงใดหรือไม่ ได้แก่ คณาจารย์ผู้สอน หากมีคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งด้านปริมาณและคุณภาพแล้ว ก็เชื่อได้ว่ามาตรฐานการศึกษาจะดีตามไปด้วย เพราะมีความเชื่อที่ยอมรับกันว่า ไม่มีสถาบันใดที่จะบริการการศึกษาให้มีคุณภาพสูงเกินกว่าคุณภาพของอาจารย์ ให้นิสิตประสงค์จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาใดก็มักจะให้ความนิยมกับสถาบันที่มีชื่อเสียง และพบว่าส่วนหนึ่งที่ทำให้สถาบันมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับนั้นเกี่ยวข้องกับคุณภาพของอาจารย์ (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2548, หน้า 71)

3. ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ บุคลิกภาพของอาจารย์มีอิทธิพลต่อการสอนทั้งบุคลิกภาพและความสำเร็จใจการศึกษาของผู้เรียน เพราะนอกจากจะเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนแล้วยังทำให้การสอนดำเนินไปด้วยดี เนื่องจากการแสดงออกหรือบุคลิกภาพของอาจารย์ที่ดี เช่น มีกิริยาท่าทางดี อารมณ์ดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน จะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในตัวอาจารย์และในวิชาที่อาจารย์สอน

4. ด้านอุปกรณ์การสอน ได้แก่ สื่อทุกชนิดที่นำมาประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แบบเรียน วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องวีดิทัศน์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เป็นต้น

ดังนั้นอุปกรณ์การสอนจึงจัดเป็นสื่อการเรียนการสอน หรือเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ ทักษะและทักษะไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากในกระบวนการศึกษา และมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนิสิตจะทำให้ผลการเรียนนิสิตดีขึ้น และยังความสัมพันธ์มีมากเท่าใดก็ยิ่งจะทำให้นิสิตสามารถที่จะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงตามขึ้นไปด้วย ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงควรเพิ่มความเป็นกันเองระหว่างอาจารย์กับนิสิต ด้วยความเป็นกันเองนี้เองจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจผู้สอน และเป็นมูลเหตุจูงใจให้สนใจเรียนวิชานั้น ๆ เพิ่มขึ้น

6. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน เพราะเป็นวิธีการพิจารณาตัดสินประสิทธิภาพและคุณค่าของการนำหลักสูตรไปใช้ ช่วยให้ทราบถึงความเจริญงอกงาม และความสามารถของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ช่วยให้ผู้สอนรู้จักผู้เรียนดีขึ้น รวมทั้งทำให้ทราบเกี่ยวกับการสอนของครูและข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ตลอดจนบริการต่าง ๆ ที่สถาบันจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น (อัญชลิ แจ่มเจริญ และสุกัญญา ธารีวรรณ, 2523, หน้า 275) การประเมินผลการเรียนการสอนจึงเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่ผู้บริหาร ครูอาจารย์และนักศึกษา จะนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

3 สภาพแวดล้อมด้านการบริการทางวิชาการ

สภาพแวดล้อมด้านการบริการทางวิชาการ หมายถึง การบริการด้านต่าง ๆ ที่สถานศึกษาบริหารให้แก่นักศึกษา เช่น การจัดทำคู่มือนักศึกษา การรับเข้าศึกษา การลงทะเบียนวิชาเรียน การจัดอาจารย์ที่ปรึกษา การสอนซ่อมเสริม หรือการจัดบริการอื่นใดที่มีส่วนช่วยงานบริการแก่นักศึกษา ได้แก่ งานบริการห้องสมุด การบริการวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ (สงวน สหวงศ์, 2526 หน้า 7)

การบริการทางวิชาการเป็นบริการ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530, หน้า 103) แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. งานทะเบียน ให้บริการเกี่ยวกับการลงทะเบียน การออกใบรับรองผลใบคะแนน ตลอดจนออกใบปริญญาบัตรแสดงความสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
2. การปฐมนิเทศ เป็นงานที่จะวางพื้นฐานความรู้ให้แก่นิสิตนักศึกษาได้เข้าใจสภาพทุกอย่างของสถาบัน
3. การปัจฉิมนิเทศ เป็นการเตรียมนิสิตให้เป็นบัณฑิตที่ดีตามสังคมปรารถนา
4. การสอนเสริม เป็นการบริการให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีพื้นฐานอ่อนในบางวิชาได้พัฒนาทักษะและความรู้ให้ทันตามที่หลักสูตรกำหนด

การบริการทางวิชาการเป็นงานที่สนับสนุนให้นักศึกษาได้รับความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษา เป็นการเอื้ออำนวยให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอนาคตของนักศึกษา เพราะสถาบันอุดมศึกษามีใช่เป็นเพียงสถานที่ในการเตรียมนักศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพ เพื่ออนาคตเท่านั้นแต่จะต้องจัดประสบการณ์ให้แก่นักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เข้าใจตนเองมีเป้าหมายในการดำรงชีพ และตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (เขาวลัทธิ คัด โนนภาส, 2523, หน้า 23) การบริการวิชาการเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การเรียน การสอนประสบผลดี งานบริการวิชาการที่สำคัญได้แก่ การบริการห้องสมุด การจัดนิทรรศการ การจัดอภิปราย การบริการโสตทัศนูปกรณ์ (สมจิต

กระระณา, 2530, หน้า 27) ซึ่งเป็นงานที่สถานศึกษาจะต้องจัดบริการให้นักศึกษา เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาแสวงหาความรู้ นอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับจากตัวผู้สอน การจัดบริการทางวิชาการส่วนใหญ่จะครอบคลุมงานเกี่ยวกับห้องสมุด การจัดบริการด้านโสตทัศนูปกรณ์ การจัดบริการด้านยานพาหนะ เพื่อการศึกษานอกสถานที่ (เพ็ญพรรณ วิโรจน์, 2532, หน้า 22)

4. สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษา เพราะเมื่อนิสิตนักศึกษาเข้ามาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ก็ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และเพื่อนนิสิตนักศึกษาด้วยกัน ความคิดความอ่านย่อมได้รับอิทธิพลจากบุคคลเหล่านี้ แต่จำนวนกลุ่มเพื่อนมีมากกว่าจำนวนอาจารย์ และโอกาสของการปฏิสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนมีมากกว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ ดังนั้นกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาการทุกด้านของนิสิตนักศึกษาในสังคมมหาวิทยาลัย

สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน เกิดจากความสัมพันธ์ในกลุ่มนักศึกษาได้สองลักษณะ (ไพฑูรย์ สนิตรัตน์, 2514, หน้า 47-55) คือ

1. ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้สึก และความผูกพันต่อกัน เช่น ความรู้สึกระหว่างครอบครัว ความผูกพันระหว่างครูกับศิษย์ หรือเพื่อนกับเพื่อน การตัดสินใจใด ๆ ก็อาศัยความรู้สึก อารมณ์ และอาวุโสเป็นหลัก กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์นี้เป็นกิจกรรมทางความรู้สึกหรือทางอารมณ์ เช่น กิจกรรมบันเทิง การเลี้ยงสังสรรค์ การเชียร์ กีฬา การข่มขู่คุกคาม เป็นต้น

2. ความสัมพันธ์ทางปัญญา เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของเหตุผล และหลักการ อาศัยความรู้ ความคิด เหตุผล และสติปัญญาเป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น ความรู้สึกในระหว่างเพื่อนร่วมงาน นักศึกษารุ่นพี่กับรุ่นน้อง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การตัดสินใจพิจารณาปัญหาใด ๆ โดยอาศัยเหตุผล หลักการ และความรู้สึกเป็นหลัก คนที่มีเหตุผลมีหลักการดีกว่าย่อมถูกต้อง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

ความสัมพันธ์นี้ได้แก่ การอภิปราย การพูดคุยถกเถียง การประชุมสัมมนาในเรื่องวิชาความรู้ การเสียดสีกำลังการกำลังใจร่วมกัน ความสัมพันธ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นและดำเนินไปด้วยดีอย่างเหมาะสมในสถาบันทางการศึกษาเป็นความสัมพันธ์ที่มีความยั่งยืนมั่นคงมากกว่าความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เพราะตั้งอยู่บนรากฐานของปัญญาและเหตุผล

5 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น เช่น บริเวณสภาพพื้นที่ของสถานที่ตั้ง ลักษณะอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด โรงอาหาร สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การตกแต่งสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย รวมถึงสภาพ แสง เสียง และสิ่งอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่และการศึกษาในมหาวิทยาลัย (สมหมาย ดอกไม้, 2535, หน้า 20) ซึ่งบรรยากาศทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเป็นสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูล สนับสนุน การสร้างสรรค์ รักษาและถ่ายทอดวิชาการ บรรยากาศทางวิชาการนี้เป็นสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ รวมทั้งที่สร้างขึ้นด้วยวัตถุกับสภาพทางสังคม จิตใจ และสติปัญญาของบุคคลทั้งหลายที่ประกอบการทำงาน และดำเนินชีวิตร่วมกันอยู่ในมหาวิทยาลัย ดังนั้นในการสร้างอาคารสถานที่ภายในมหาวิทยาลัยนั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น สถาปนิกและวิศวกร เพื่อศึกษาค้นคว้าตลอดจนวางโครงการล่วงหน้า เพื่อให้การขยายตัวของมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักการ

สถานศึกษาที่ดีควรมีขนาดกว้างพอเหมาะกับโครงการปัจจุบัน และพร้อมที่จะขยายได้ในอนาคต อยู่ในสถานที่ปลอดภัย สวยงาม และใช้ประโยชน์ เพื่อกิจกรรมกลางแจ้งและนันทนาการได้มากที่สุด การวางแผนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม จัดส่วนที่มีเสียงดังและสงบเงียบให้แยกออกจากกัน เช่น ฝ่ายบริหารแยกออกจากฝ่ายวิชาการ ระบบจราจรภายในมหาวิทยาลัย

สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยจะสมบูรณ์แบบ และสนับสนุนการเรียน ของนักศึกษาให้มากที่สุดนั้น ผู้เกี่ยวข้องกับการวางแผนและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ จะต้องคำนึงถึงความสมดุลของปัจจัย 4 ประการ (วิจิตร วรุตบางกูร, 2524, หน้า 150-157)

1. การจัดบริเวณและความงามบริเวณ การจัดบริเวณเพื่อการเรียนรู้เริ่มมีการ ตื่นตัวและมีความหมายมากขึ้น อาคารเรียนที่ไม่สวยงามทำลายสภาพภายนอกและ ภายในอาคารให้หมดไป นอกจากนี้อาคารเรียนยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาการ รับรู้เกี่ยวกับความรักสวยรักงามอยู่มาก เพราะนักศึกษาจะต้องใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษา เป็นเวลานาน ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยจึงควรได้รับการดูแลและเอาใจใส่อาคารสถานที่ ให้มีความงามและสะอาดเรียบร้อย เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นและพัฒนาความ ต้องการ

2. แสง สี การมองเห็นและแสงสว่าง เนื่องจากแสงสว่างมีบทบาทสำคัญใน การสื่อความรู้ จึงจำเป็นต้องจัดให้แสงสว่างในอาคารเรียนและห้องเรียนมีระดับที่ มองเห็นได้ดี

3. เสียง เสียงภายในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เสียงดังรบกวนจาก บริเวณรอบ ๆ หรือภายนอกห้องเรียนจะให้ผู้สื่กราคาญ หงุดหงิด เครียด กระวน กระวายใจ และเหน็ดเหนื่อย เสียงรบกวนเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในการสื่อ ความหมายระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

4. อุณหภูมิและการถ่ายเทอากาศ ในกระบวนปัจจัยแวดล้อมในห้องเรียน ทั้งหมดสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความสุขสบายทางร่างกายก็คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับอุณหภูมิ และความชื้นในอากาศ โชคดีที่ปัจจุบันมนุษย์สามารถควบคุมอากาศและปรับระดับ ร้อนหนาวภายในอาคารได้ตามที่เราต้องการ

อาคารสถานที่นับเป็นสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่สำคัญ การมีตึกเรียนที่ สะอาด ปลอดภัย ออกแบบเหมาะสมทั้งแสง สี เสียง มีบริเวณพักผ่อน มีโรงอาหารที่ ถูกสุขลักษณะ ห้องสมุดตั้งอยู่ในที่เหมาะสม จะเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศในการ เรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนของนักศึกษา ช่วยเกื้อกูลและปรุงแต่ง บุคลิกภาพตามที่สังคมต้องการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 635 คน ประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชารัฐศาสตร์ จำนวน 254 คน นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 251 คน และนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 130 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาระดับปริญญาโทมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โดยใช้ตารางของ ทาริ ยามาเน่ (Yamane Taro 1967, p. 886-887) โดยยอดให้มีความคลาดเคลื่อน .05 ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 242 คน จากนั้นคำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง ที่ต้องใช้ในแต่ละสาขาวิชา

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาโทมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
รัฐศาสตร์	254	96
บริหารธุรกิจ	251	96
การบริหารการศึกษา	130	50
รวม	635	242

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

1.2 สาขาวิชา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง 5 ด้าน คือ

2.1 ด้านการบริหาร

2.2 ด้านการเรียนการสอน

2.3 ด้านการบริการทางวิชาการ

2.4 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

2.5 ด้านอาคารสถานที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาเครื่องมือที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยท่านอื่น ได้ศึกษาและทดลองใช้แล้วโดยผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาครั้งนี้ โดยแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และด้านอาคารสถานที่

1. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตรฐาน ประเมินค่าห้าระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาแบบสำรวจกิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษา (The Inventory of College Activities หรือ ICA) ที่สร้างโดยแอสติน (Astin 1968, p. 143-154 อ้างถึงใน สมพิศ โห้งาม, 2549, หน้า 58) และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา ประกอบกับการศึกษากลุ่มมีนักรดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมสภาพแวดล้อมทั้งห้าด้าน โดยศึกษางานวิจัยของไพโรจน์ ด้วงวิเศษ (2523, ภาคผนวก); สมหมาย ดอกไม้ (2535, ภาคผนวก); และชูชาติ ไชยเขตต์ (2538, ภาคผนวก)

1.3 แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ ได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามของกมลทิพย์ เกตุวรสุนทร (2542) และสมพิศ โห้งาม (2549)

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนทางภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษา 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง การทดลองครั้งนี้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

1.6 นำผลที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงคุณภาพของแบบสอบถาม โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach 1970, p. 161 อ้างถึงใน สมพิศ โห้งาม, 2549, หน้า 58) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

2. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่มีต่อสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) จำแนกออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และด้านอาคารสถานที่

ตอนที่ 3 เป็นข้อความปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละด้านเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการอภิปรายผล และเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

3. การกำหนดน้ำหนักคะแนนในการตอบแบบสอบถาม

การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ในห้าด้าน มีข้อคำถามที่ให้น้ำหนักคะแนนห้าระดับดังนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมใน
ระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมใน
ระดับน้อยที่สุด

4. การกำหนดน้ำหนักคะแนนในการตอบแบบสอบถาม

4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมมี
ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมมี
ความเหมาะสมในระดับมาก.

2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมมี
ความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมมี
ความเหมาะสมในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าลักษณะสภาพแวดล้อมมี
ความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากนักศึกษาในระดับปริญญาโท
มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ระหว่างวันที่ 4-9
สิงหาคม 2552

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์
ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดรัง ใน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริการทางวิชาการ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และด้านอาคารสถานที่ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าที-เทสต์ (t-test) ค่าเอฟ-เทสต์ (F-test) ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe)

การแปลความหมาย

ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินค่า ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุดกับลักษณะสภาพแวดล้อม หรือเห็นว่าสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
2. ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นด้วยในระดับมากกับลักษณะสภาพแวดล้อม หรือเห็นว่าสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมในระดับมาก
3. ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางกับลักษณะสภาพแวดล้อม หรือเห็นว่าสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
4. ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นด้วยในระดับน้อยกับลักษณะสภาพแวดล้อม หรือเห็นว่าสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมในระดับน้อย
5. ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดกับลักษณะสภาพแวดล้อม หรือเห็นว่าสภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science) เพื่อหาค่า ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α - Coefficient)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนค่าเฉลี่ย โดยใช้ค่าที-เทสต์ (t-test) ค่าเอฟ-เทสต์ (F-test) ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) และกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 242 คน ทำการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 4-9 สิงหาคม 2552 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลการวิจัยและแปลความหมายตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 2)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง (ตารางที่ 3-8)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง (ตารางที่ 9-12)

ตอนที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาที่ศึกษา

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	97	40
หญิง	145	60
รวม	80	100
สาขาวิชา		
สาขาวิชารัฐศาสตร์	96	26.2
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	96	51.2
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	50	22.6
รวม	242	100

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 97 คน คิดเป็นร้อยละ 40 เป็นเพศหญิง 145 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนสาขาวิชาที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ สาขาวิชารัฐศาสตร์ 96 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 สาขาวิชาบริหารธุรกิจ 96 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 และสาขาวิชาการบริหารการศึกษา 50 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 ตามลำดับ

ตอนที่ 2

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ได้ผลการวิเคราะห์ดัง ตารางที่ 3 – 8

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง	MEAN	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหาร	3.73	.42	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	3.98	.40	มาก
3. ด้านการบริการทางวิชาการ	3.65	.53	มาก
4. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	3.87	.56	มาก
5. ด้านอาคารสถานที่	3.83	.52	มาก
รวม	3.81	.37	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากตารางที่ 3 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่ามากที่สุดคือ ด้านการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านการบริการทางวิชาการ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา ระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดรัง ในด้านการบริหาร ดังนี้

ด้านการบริหาร	MEAN	S.D.	ระดับ
1. ระเบียบข้อบังคับที่มีผลบังคับใช้กับนักศึกษามีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน	3.88	.66	มาก
2. ผู้บริหารเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ของนักศึกษา	3.39	.89	ปานกลาง
3. นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบว่าด้วยการสอบของมหาวิทยาลัยฯ	4.28	.59	มาก
4. ระเบียบบริหารของมหาวิทยาลัยเอื้อต่อการพัฒนาทางวิชาการ	3.79	.59	มาก
5. มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ที่ดีและมีจำนวนมากพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษา	3.85	.86	มาก
6. อาจารย์และนักศึกษามีความใกล้ชิดและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ	3.19	.83	ปานกลาง
รวม	3.73	.42	มาก

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 4 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบว่าด้วยการสอบของมหาวิทยาลัยฯ รองลงมาได้แก่ ระเบียบข้อบังคับที่มีผลบังคับใช้กับนักศึกษามีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และข้อที่น้อยที่สุด คือ อาจารย์และนักศึกษามีความใกล้ชิดและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา ระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดรัง ในด้านการเรียนการสอน ดังนี้

ด้านการเรียนการสอน	MEAN	S.D.	ระดับ
1. อาจารย์ผู้สอนชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนในแต่ละ กระบวนการวิชาให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน	4.16	.51	มาก
2. อาจารย์ผู้สอนจัดเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับการเรียน การสอนทางไกลผ่านดาวเทียมและการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง	3.94	.66	มาก
3. อาจารย์ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสม	3.89	.69	มาก
4. อาจารย์แนะนำเอกสารหรือตำราต่าง ๆ ให้นักศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม	3.69	.80	มาก
5. อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา	4.00	.64	มาก
6. อาจารย์สามารถใช้อุปกรณ์สื่อการสอนได้อย่าง เหมาะสม	4.02	.57	มาก
7. อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้.	4.26	.63	มาก
8. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นใน ชั้นเรียน	4.10	.67	มาก
9. นักศึกษามีโอกาสอภิปรายกับอาจารย์ในด้านวิชาการ อย่างอิสระ	3.80	.77	มาก
10. อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นที่ จะเรียน	4.02	.66	มาก
11. บรรยากาศการเรียนการสอนในห้องมีความเหมาะสม	4.04	.66	มาก
12. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเหมาะสมกับ การวัดผลและประเมินผล	3.90	.67	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านการเรียนการสอน	MEAN	S.D.	ระดับ
13. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจำเป็นต้องมีตำราและหนังสืออ่านประกอบที่เขียนโดยอาจารย์ผู้สอน ทุกกระบวนวิชา	4.25	.77	มาก
14. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมนักศึกษาได้รับชมภาพและเสียงอย่างชัดเจน	3.90	.70	มาก
15. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อาจารย์และนักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนและอภิปรายความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในห้องเรียนเดียวกัน	3.91	.66	มาก
16. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของมหาวิทยาลัยเหมาะสมกับระบบคอมพิวเตอร์ห้องสมุดที่ช่วยสนับสนุนประสิทธิภาพการเรียนของนักศึกษา	3.73	.78	มาก
17. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของมหาวิทยาลัยมีความสอดคล้องกับสภาพชุมชนที่มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอน	3.90	.67	มาก
18. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมทำให้นักศึกษาได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา	4.18	.69	มาก
รวม	3.98	.40	มาก

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 5 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นต่อด้านการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ รองลงมาได้แก่ การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมทำให้นักศึกษาได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา และข้อที่น้อยที่สุด คือ อาจารย์แนะนำเอกสารหรือตำราต่างๆ ให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา ระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดรัง ในด้านการบริการทางวิชาการ ดังนี้

ด้านการบริการทางวิชาการ	MEAN	S.D.	ระดับ
1. นักศึกษาได้รับข่าวสารเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย	3.55	.78	มาก
2. ห้องสมุดมีหนังสือตำราและเอกสารอ้างอิงที่ทันสมัย	3.43	.81	ปานกลาง
3. ห้องสมุดมีหนังสือตำราเพียงพอกับผู้ใช้บริการ	3.33	.74	ปานกลาง
4. ห้องสมุดมีกำหนดเวลาใช้บริการอย่างเหมาะสม	3.69	.63	มาก
5. นักศึกษาได้รับตำราและเอกสารประกอบการสอนในแต่ละกระบวนวิชารวดเร็วเหมาะสมกับเวลา	3.75	.95	มาก
6. นักศึกษาได้มีโอกาสใช้ระบบเครือข่ายห้องสมุดอัตโนมัติอย่างสะดวก	3.58	.79	มาก
7. นักศึกษาได้รับความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อกับหน่วยบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย	3.74	.88	มาก
8. นักศึกษาได้รับความสะดวกรวดเร็วในการลงทะเบียน	3.86	.78	มาก
9. เจ้าหน้าที่ประจำสาขาวิทยบริการฯ อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาเป็นอย่างดี	3.96	.75	มาก
รวม	3.65	.53	มาก

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 6 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นต่อด้านการบริการทางวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือเจ้าหน้าที่ประจำสาขาวิทยบริการฯ อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาเป็นอย่างดี รองลงมาได้แก่นักศึกษาได้รับความสะดวกรวดเร็วในการลงทะเบียน และข้อที่น้อยที่สุด คือ ห้องสมุดมีหนังสือตำราเพียงพอกับผู้ใช้บริการ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา ระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดรัง ในด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ดังนี้

ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	MEAN	S.D.	ระดับ
1. นักศึกษาคบเพื่อนที่สนใจในการเรียน	4.00	.66	มาก
2. นักศึกษาได้รับคำแนะนำการเรียนจากเพื่อน	3.91	.78	มาก
3. นักศึกษาปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ปัญหาในการเรียนกับเพื่อน	4.00	.68	มาก
4. นักศึกษาที่เรียนดีให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนอ่อน	3.56	.78	มาก
รวม	3.87	.56	มาก

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 7 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นต่อด้านสังคมกลุ่มเพื่อนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือนักศึกษาคบเพื่อนที่สนใจในการเรียน รองลงมาได้แก่นักศึกษาปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ปัญหาในการเรียนกับเพื่อน และข้อที่น้อยที่สุด คือนักศึกษาที่เรียนดีให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนอ่อน

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษา ระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดรัง ในด้านอาคารสถานที่ ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่	MEAN	S.D.	ระดับ
1. ห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	3.99	.72	มาก
2. แสงสว่างในห้องเรียนเหมาะสมกับการเรียนการสอน	4.02	.67	มาก
3. สภาพอากาศในห้องเรียนมีความเหมาะสม	4.02	.64	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านอาคารสถานที่	MEAN	S.D.	ระดับ
4. สภาพห้องเรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	4.12	.58	มาก
5. โต๊ะเก้าอี้ภายในห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอแก่นักศึกษา	4.18	.61	มาก
6. นักศึกษาสามารถหาอาหารรับประทานได้ง่าย	3.60	.85	มาก
7. ห้องน้ำสะอาดถูกสุขอนามัย	3.40	1.13	ปานกลาง
8. บริเวณอาคารสถานที่เรียน สะอาด สวยงามและมีความปลอดภัย	3.66	.89	มาก
9. สถานที่เรียนตั้งอยู่ในระยะทางที่เหมาะสมไปมาสะดวก	3.49	.89	ปานกลาง
รวม	3.83	.52	มาก

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 8 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทมีความคิดเห็นต่อด้านอาคารสถานที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โต๊ะเก้าอี้ภายในห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอแก่นักศึกษารองลงมาได้แก่ สภาพห้องเรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน และข้อที่น้อยที่สุด คือ สถานที่เรียนตั้งอยู่ในระยะทางที่เหมาะสมไปมาสะดวก

ตอนที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ผลการวิเคราะห์ดัง ตารางที่ 9 - 12

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อ สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และ รายด้าน ดังนี้

ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับ ปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทย บริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig
	X	SD	X	SD		
1. ด้านการบริหาร	3.80	.43	3.68	.42	1.204	.232
2. ด้านการเรียนการสอน	4.02	.37	3.96	.43	.615	.540
3. ด้านการบริการทางวิชาการ	3.70	.53	3.62	.53	.671	.504
4. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	3.80	.64	3.92	.50	.193	.352
5. ด้านอาคารสถานที่	3.86	.54	3.81	.52	.666	.652
รวม	3.84	.38	3.80	.037	.444	.659

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 กล่าวคือ

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษา
ระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทย
บริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง จำแนกตามสาขาวิชา

เนื้อหาารายด้าน	แหล่งความ แปรปรวน	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน				
		DF	SS	MS	F	sig
1. ด้านการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	2	.665	.333	1.888	.158
	ภายในกลุ่ม	77	13.570	.176		
	รวม	79	14.236			
2. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.518	.259	1.623	.204
	ภายในกลุ่ม	77	12.287	.160		
	รวม	79	12.805			
3. ด้านการบริการทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.989	.995	3.840	.026
	ภายในกลุ่ม	77	19.946	.259		
	รวม	79	21.935			
4. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	ระหว่างกลุ่ม	2	.039	0.19	0.61	.941
	ภายในกลุ่ม	77	24.708	.321		
	รวม	79	24.747			
5. ด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	1.918	.959	3.728	.028
	ภายในกลุ่ม	77	19.810	.257		
	รวม	79	21.728			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.623	.311	2.343	.103
	ภายในกลุ่ม	77	10.237	.133		
	รวม	79	10.860			

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ พบว่านักศึกษาระดับปริญญาโทที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ในด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอนและด้านสังคมกลุ่มเพื่อนไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาด้านการบริการทางวิชาการและด้านอาคารสถานที่ กลับพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงนำค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ไปทำการทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ้ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ด้านการบริการทางวิชาการ

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย (X)	รัฐศาสตร์	บริหารธุรกิจ	การบริหารการศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์	3.86		*	
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	3.50			
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	3.75			

จากตารางที่ 11 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชารัฐศาสตร์มีความคิดเห็นด้านการบริการทางวิชาการมากกว่านักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาบริหารธุรกิจ

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของ
 นักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการ
 เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ด้านอาคารสถานที่

สาขาวิชา	ค่าเฉลี่ย	รัฐศาสตร์	บริหารธุรกิจ	การบริหารการศึกษา
	(X)	3.88	3.70	4.08
สาขาวิชารัฐศาสตร์	3.88			
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	3.70			*
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	4.08			

จากตารางที่ 12 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อ
 สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง
 นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาบริหารธุรกิจมีความคิดเห็นด้านอาคารสถานที่
 มากกว่านักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง 5 ด้าน คือ
  - 1.1 สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร
  - 1.2 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน
  - 1.3 สภาพแวดล้อมด้านการบริการทางวิชาการ
  - 1.4 สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน
  - 1.5 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยจำแนกตามสถานภาพและสาขาวิชาที่ศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง แตกต่างกัน
2. นักศึกษาระดับปริญญาโทที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาโท ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง จำนวน 635 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน ได้รับแบบสอบถามคืนที่สมบูรณ์และสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Congruence (IOC) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ประกอบด้วย เพศ และสาขาวิชาที่ศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนความคิดเห็นมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง จำแนกตามเพศ โดยใช้ t - test
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง จำแนกตามสาขาวิชา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Post hoc Comparison)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 242 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยศึกษาอยู่สาขาวิชาบริหารธุรกิจมากที่สุด รองลงมาได้แก่สาขาวิชารัฐศาสตร์และสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
2. ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง 5 ด้าน คือสภาพแวดล้อม

ด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการบริการทางวิชาการ สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง 5 ด้าน คือสภาพแวดล้อมด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการบริการทางวิชาการ สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่ศึกษาในสาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ และสาขาวิชาการบริหารการศึกษาต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมกลุ่มสาขาวิชารัฐศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ และความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่กลุ่มวิชาบริหารธุรกิจมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การที่นักศึกษาระดับปริญญาโทเห็นว่าสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยรวมห้าด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง มีสภาพแวดล้อมที่เป็นความประทับใจของนักศึกษาต่อลักษณะต่าง ๆ ของสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ได้แก่ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การบริหาร บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมเกี่ยวกับเพื่อน และอาคารสถานที่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และพัฒนาการของสมาชิกในมหาวิทยาลัย (อรรณพ คุณพันธ์, 2521, หน้า 24)

นอกจากนี้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยการจัดประชุมคณะกรรมการนักศึกษา ระดับปริญญาโทของแต่ละสาขาวิชาและแต่ละชั้นปี ทำให้ผู้บริหารสาขาวิทยบริการ เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ได้ทราบข้อมูลความต้องการของนักศึกษาและการ เสนอแนะข้อมูลต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรังให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป ทำให้นักศึกษามีความภาคภูมิใจและมีส่วนร่วม ในการพัฒนาสถาบันที่ตนศึกษามากยิ่งขึ้น ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ได้นำข้อมูลจาก นักศึกษาไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไขปัญหาเพื่อให้การดำเนินการบริหาร การเรียนการสอน ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้และสนองความต้องการของนักศึกษาอย่างทั่วถึง

ส่วนการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อ สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง เป็นรายด้านปรากฏผลที่ควรแก่การนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการบริหาร นักศึกษาระดับปริญญาโทเห็นว่า สภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ด้านการบริหาร ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณารายข้อพบว่าผู้บริหารเอา ใจใส่ต่อความเป็นอยู่ของนักศึกษาและอาจารย์และนักศึกษามีความใกล้ชิดและปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความต้องการแสดงความคิดเห็นในการบริหาร การจัดกิจกรรมหรือ ปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่าสาขาวิทย- บริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรังควรส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและ นักศึกษา โดยการจัดให้มีโอกาสพบกันมากขึ้น ซึ่งอรณพ คุณพันธ์ (2522, 61) พบว่า สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยที่มีผู้บริหารดี ผู้บริหารยินดีให้คำปรึกษาแก่นิสิต และ เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัย

1.2 ด้านการเรียนการสอน การที่นักศึกษาระดับปริญญาโทเห็นว่า สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด ตรัง ด้านการเรียนการสอนในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็น ว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนระดับ

บัณฑิตศึกษา ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอน ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ใช้การสอน 3 วิธีด้วยกันคือ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การให้อาจารย์เดินทางไปบรรยายในวันอังคารถึงวันศุกร์ตั้งแต่เวลา 17.00 – 21.00 น. และวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์เต็มวัน โดยใช้ระบบการศึกษาแบบเรียนครั้งละ 1 วิชา (block course system) และการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมแบบสื่อสารสองทาง อีกทั้งมหาวิทยาลัยมีอาจารย์จำนวนมาก ที่มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน นอกจากนี้ นักศึกษาเห็นว่าเป็นการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ทั้งอาจารย์ผู้สอนยังชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนในแต่ละกระบวนวิชาให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน อีกทั้งอาจารย์ยังมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และมีความเป็นกันเองกับนักศึกษาซึ่ง วิจิตร ศรีสะอ้าน (2518, 71) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่สุดที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานในการศึกษาสูง คือคุณภาพและประสบการณ์ของอาจารย์ ดังนั้นมหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงควรพยายามแสวงหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ มาเป็นอาจารย์ โดยเฉพาะที่สอนระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีประสบการณ์กับความรู้ทางวิชาการ แต่นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันในลักษณะอภิปรายหรือสัมมนา

1.3 ด้านการบริการทางวิชาการ การที่นักศึกษาระดับปริญญาโทเห็นว่าสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ด้านการบริการทางวิชาการในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณารายข้อพบว่าห้องสมุดมีหนังสือตำราและเอกสารอ้างอิงที่ทันสมัยและห้องสมุดมีหนังสือตำราเพียงพอแก่ผู้ใช้บริการอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขด้านตำราเรียน เอกสารอ้างอิง จำนวนหนังสือตำราเรียนให้มีความทันสมัยและเพียงพอแก่ความต้องการของนักศึกษา เนื่องจากสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ได้รับความอนุเคราะห์ด้านหนังสือและตำราอ้างอิงจากสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย

รามคำแหง ในการดูแลจัดหาและให้บริการยืมคั่นระหว่างห้องสมุดหากนักศึกษามีความประสงค์ยืมจากห้องสมุดจากสถาบันการศึกษาอื่น นอกจากนี้มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ก่อตั้งศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศหรือ ISC (Information Searching Center) เพื่อช่วยบริการสืบค้นข้อมูลแก่นักศึกษาที่ประสงค์ใช้บริการในการหาข้อมูลประกอบการเรียนรายงาน หรือการศึกษาอิสระ สมจิต ภาระณา (2530, 27) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในประเทศไทยตามทัศนะของผู้บริหารวิทยาลัย พบว่า การบริการทางวิชาการเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนประสบผลดี งานบริการทางวิชาการที่สำคัญได้แก่ การบริการห้องสมุด การจัดนิทรรศการ การจัดอภิปราย การบริการโสตทัศนูปกรณ์

1.4 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน การที่นักศึกษาระดับปริญญาโทเห็นว่าสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ของสังคมกลุ่มเพื่อน ณ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง เอื้อต่อการพบปะสังสรรค์ระหว่างนักศึกษา มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน ทำให้นักศึกษามีความใกล้ชิดสนิทสนมกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ดังที่ วัชรินทร์ แก้วลา (2531, 25) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครุนครราชสีมา พบว่า สังคมกลุ่มเพื่อนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความคิด ทัศนคติ คุณธรรม จริยธรรม และสังคมของนักศึกษา

1.5 ด้านอาคารสถานที่ การที่นักศึกษาระดับปริญญาโทเห็นว่าสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ด้านอาคารสถานที่ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานที่เรียนตั้งอยู่ในระยะทางที่เหมาะสมไปมาสะดวกกับห้องน้ำสะอาดถูกสุขอนามัยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าการจัดการด้านอาคารสถานที่ของสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ควรดำเนินการแก้ไขในส่วนของห้องน้ำไม่สะอาด ส่วนสถานที่ตั้งที่อยู่ไกลจากเส้นทางสายหลัก เป็นเพราะสถานที่ตั้งสาขาวิทยบริการ

เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ได้รับการจัดสรรจากสำนักงานที่ดิน จังหวัดตรัง จากที่
สาธารณะประโยชน์ซึ่งอยู่ห่างจากเส้นทางสายหลักประมาณ 3 กิโลเมตร ทำให้
นักศึกษาไม่สะดวกในเดินทางมาฟังการบรรยายในแต่ละครั้ง อรรถพ คุณพันธ์ (2521,
6) ได้ศึกษาการสร้างแบบสำรวจจำแนกสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย พบว่า การจัด
สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเอง ทั้งด้านสติปัญญา
ร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจอย่างเต็มศักยภาพ ประสบความสำเร็จในการศึกษา
เล่าเรียนและเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติ ดังนั้นการที่มหาวิทยาลัยจะมี
สภาพแวดล้อมที่ดีจะต้องมีอาคารสถานที่ตั้งทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ คือ มี
ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องอาหาร ที่นั่งพักผ่อนและอื่น ๆ เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อ
สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง
จำแนกตามเพศ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิม
พระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยรวมห้าด้านคือ ด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน
ด้านการบริการทางวิชาการ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อ และด้านอาคารสถานที่ ไม่มีความ
แตกต่างกัน

3. ผลจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโท จำแนก
ตามสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการ
เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง โดยรวมห้าด้านคือ ด้านการบริหาร ด้านการเรียนการสอน
ด้านการบริการทางวิชาการ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อ และด้านอาคารสถานที่ ไม่มีความ
แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมด้าน
การบริการทางวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่ม
สาขาวิชารัฐศาสตร์มีมากกว่ากลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ อาจเป็นเพราะนักศึกษากลุ่ม
รัฐศาสตร์และกลุ่มบริหารธุรกิจมีพื้นฐานความรู้คนละสายวิชาอีกทั้งมีหน้าที่การงานที่
ต้องรับผิดชอบแตกต่างกันมากจึงมีความต้องการด้านการบริการทางวิชาการที่แตกต่าง
กัน และความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจมี
มากกว่ากลุ่มสาขาวิชาการบริหารการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 อาจเป็นเพราะการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารศึกษาที่มีเรียน เฉพาะตอนเย็นเวลา 17.00 - 21.00 น. ในวันอังคารถึงวันพฤหัสบดี ส่วนนักศึกษา บริหารธุรกิจมีเรียนตอนเย็นวันเสาร์เวลา 17.00 - 21.00 น. และในวันอาทิตย์เต็มวัน ซึ่ง ในการเรียนในวันเสาร์และอาทิตย์นักศึกษาจะประสบปัญหามากกว่า เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำไม่สะอาด โรงอาหาร ทั้งนี้เพราะในวันเสาร์และอาทิตย์จะมีจำนวนนักศึกษาที่มา เรียนเป็นจำนวนมากและใช้เวลาตลอดทั้งวันในสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร ผู้บริหารควรพัฒนางานด้านบริหารให้มี ประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร มหาวิทยาลัย การจัดประชุมคณะกรรมการนักศึกษาเพื่อปรึกษาปัญหาต่าง ๆ และ ผู้บริหารได้รับทราบข้อมูลปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อเป็นข้อมูลแนวทางในการ ปรับปรุงแก้ไขการบริหารสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนควรขยายแนวคิด วิธีการศึกษาด้วยตนเองให้แก่นักศึกษาเพื่อจะได้มีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ในรูปแบบการจัดปฐมนิเทศ อบรม หรือจัดประชุมแก่นักศึกษา การจัดให้มีชุดสื่อการ สอน ห้องสมุด และสื่อการสอนเสริมต่าง ๆ

1.3 สภาพแวดล้อมด้านการบริการทางวิชาการ ควรจัดให้มีการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ประจำสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา และวิธีการให้บริการที่ดี เสมอภาพ โดยเจ้าหน้าที่คำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองซึ่งจะทำ ให้การดำเนินงานบริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ควรจัดกิจกรรมให้มีการรวมกลุ่มพบปะสังสรรค์กันระหว่างผู้บริหารและนักศึกษา เพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เกิดความผูกพันมีความรักสถาบันยิ่งขึ้น เช่น

กิจกรรมกีฬาส่งเสริมให้เกิดความสมัครสมานสามัคคี กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ การพัฒนาชุมชน กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม

1.5 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติควรพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ให้มีคุณภาพอยู่เสมอ ควรมีศาลาที่พักผ่อนเพิ่มเติม และการให้บริการไฟส่องสว่างบริเวณที่จอดรถในตอนกลางคืน ทั้งนี้ผู้บริหารควรมีการวางแผนในระยะสั้นและระยะยาว ด้วยการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาปรับปรุงในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเรื่อง “ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของนักศึกษาสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ”

2.2 ควรวิจัยเรื่อง “ความคุ้มค่าในการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ”

2.3 ควรวิจัยเรื่อง “คุณภาพทางวิชาการในการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ”

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบทัศนะหรือความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ในการวางแผน การพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษา คำตอบนี้จะไม่มีผลใด ๆ ต่อท่านทั้งสิ้น จึงขอความร่วมมือได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด โดยไม่ต้องลงชื่อ เพียงข้อละ 1 คำตอบ

แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน โปรดตอบทุกตอนและทุกข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง มี 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1	ข้อมูลด้านการบริหาร	มี 12 ข้อ
ด้านที่ 2	ข้อมูลด้านการเรียนการสอน	มี 20 ข้อ
ด้านที่ 3	ข้อมูลด้านการบริการทางวิชาการ	มี 10 ข้อ
ด้านที่ 4	ข้อมูลด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	มี 8 ข้อ
ด้านที่ 5	ข้อมูลด้านอาคารสถานที่	มี 10 ข้อ

ตอนที่ 3 ทัศนะหรือความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่าน

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

[ ] 1. ชาย

[ ] 2. หญิง

2. ท่านเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชา

[ ] 1. สาขาวิชารัฐศาสตร์

[ ] 2. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

[ ] 3. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตอนที่ 2 ทักษะหรือความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาโท ต่อสภาพแวดล้อมสาขาวิทย
บริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ ซึ่งเป็นทักษะหรือความคิดเห็นของท่านต่อ
สภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง และตอบคำถามโดยใส่
เครื่องหมาย / ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน เพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้น

มากที่สุด หมายถึง เป็นทักษะหรือความคิดเห็นของท่านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

มาก หมายถึง เป็นทักษะหรือความคิดเห็นของท่านที่มีความเหมาะสมมาก

ปานกลาง หมายถึง เป็นทักษะหรือความคิดเห็นของท่านที่มีความเหมาะสมปานกลาง

น้อย หมายถึง เป็นทักษะหรือความคิดเห็นของท่านที่มีความเหมาะสมน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง เป็นทักษะหรือความคิดเห็นของท่านที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

สภาพแวดล้อม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการบริหาร					
1. ระเบียบข้อบังคับที่มีผลบังคับใช้กับนักศึกษา มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน					
2. ผู้บริหารเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ของนักศึกษา					
3. นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบว่าด้วยการสอบของมหาวิทยาลัยฯ					
4. ระเบียบบริหารของมหาวิทยาลัยเอื้อต่อการพัฒนาทางวิชาการ					
5. มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ที่ดีและมีจำนวนมากพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษา					
6. อาจารย์และนักศึกษามีความใกล้ชิดและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ					
ด้านการเรียนการสอน					
1. อาจารย์ผู้สอนชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเรียนในแต่ละกระบวนวิชาให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน					
2. อาจารย์ผู้สอนจัดเนื้อหาวิชาเหมาะสมกับการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
3. อาจารย์ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสม					
4. อาจารย์แนะนำเอกสารหรือตำราต่าง ๆ ให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม					
5. อาจารย์มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
6. อาจารย์สามารถใช้อุปกรณ์สื่อการสอนได้อย่างเหมาะสม					

สภาพแวดล้อม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้					
8. อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					
9. นักศึกษามีโอกาสอภิปรายกับอาจารย์ในด้านวิชาการอย่างอิสระ					
10. อาจารย์กระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะเรียน					
11. บรรยากาศการเรียนการสอนในห้องมีความเหมาะสม					
12. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเหมาะสมกับการวัดผลและประเมินผล					
13. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจำเป็นต้องมีตำราและหนังสืออ่านประกอบที่เขียนโดยอาจารย์ผู้สอน ทุกกระบวนวิชา					
14. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม นักศึกษาได้รับชมภาพและเสียงอย่างชัดเจน					
15. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม อาจารย์และนักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนและอภิปรายความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในห้องเรียนเดียวกัน					
16. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของมหาวิทยาลัยเหมาะสมกับระบบคอมพิวเตอร์ห้องสมุดที่ช่วยสนับสนุนประสิทธิภาพการเรียนของนักศึกษา					
17. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของมหาวิทยาลัยมีความสอดคล้องกับสภาพชุมชนที่มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอน					

สภาพแวดล้อม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการเรียนการสอน 18. การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมทำให้นักศึกษาได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา					
ด้านการบริการทางวิชาการ 1. นักศึกษาได้รับข่าวสารเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย					
2. ห้องสมุดมีหนังสือตำราและเอกสารอ้างอิงที่ทันสมัย					
3. ห้องสมุดมีหนังสือตำราเพียงพอกับผู้ใช้บริการ					
4. ห้องสมุดมีกำหนดเวลาให้บริการอย่างเหมาะสม					
5. นักศึกษาได้รับตำราและเอกสารประกอบการสอนในแต่ละกระบวนวิชารวดเร็วเหมาะสมกับเวลา					
6. นักศึกษาได้มีโอกาสใช้ระบบเครือข่ายห้องสมุดอัตโนมัติอย่างสะดวก					
7. นักศึกษาได้รับความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อกับหน่วยบริการต่างๆ ของมหาวิทยาลัย					
8. นักศึกษาได้รับความสะดวกรวดเร็วในการลงทะเบียน					
9. เจ้าหน้าที่ประจำสาขาวิทยบริการฯ อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาเป็นอย่างดี					
ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน 1. นักศึกษาคบเพื่อนที่สนใจในการเรียน					
2. นักศึกษาได้รับคำแนะนำการเรียนจากเพื่อน					

สภาพแวดล้อม	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน 3. นักศึกษาปรึกษาหารือและร่วมกันแก้ปัญหาในการเรียนกับเพื่อน					
4. นักศึกษาที่เรียนดีให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่เรียนอ่อน					
ด้านอาคารสถานที่ 1. ห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา					
2. แสงสว่างในห้องเรียนเหมาะสมกับการเรียนการสอน					
3. สภาพอากาศในห้องเรียนมีความเหมาะสม					
4. สภาพห้องเรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน					
5. โต๊ะเก้าอี้ภายในห้องเรียนมีจำนวนเพียงพอกับนักศึกษา					
6. นักศึกษาสามารถหาอาหารรับประทานได้ง่าย					
7. ห้องน้ำสะอาดถูกสุขอนามัย					
8. บริเวณอาคารสถานที่เรียน สะอาด สวยงาม และมีความปลอดภัย					

ตอนที่ 3 ทักษะหรือความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดแสดงทักษะหรือความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ โดยให้รายละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

1. ด้านการลงทะเบียนเรียนและค่าใช้จ่ายในการเรียน ท่านคิดว่ามหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหรือแก้ไขอย่างไร .....
2. ด้านการบริหารที่สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ควรแก้ไขหรือปรับปรุง .....
3. ด้านวิธีการเรียนการสอนที่ท่านเห็นว่าควรแก้ไขหรือปรับปรุง .....
- .....
4. ด้านการบริการทางวิชาการที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนของท่าน .....
- .....
5. ด้านอาคารสถานที่ ที่ท่านเห็นว่าควรแก้ไขหรือปรับปรุง .....
6. ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนและสื่อต่าง ๆ ที่ท่านเห็นว่าควรแก้ไขหรือปรับปรุง ...
- .....
7. ด้านบรรยากาศในชั้นเรียนระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา .....
8. ด้านสวัสดิการต่าง ๆ ที่ท่านเห็นว่าสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง ควรจัดให้มี .....
9. ด้านการช่วยเหลือสนับสนุนผู้เรียนที่ท่านเห็นว่าสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติควรจัดให้มี.....
10. ด้านความคิดเห็นอื่น ๆ และข้อเสนอแนะ .....
- .....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ เกตุวรสุนทร. 2542. สภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในทัศนะของนักศึกษาปริญญาโท. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ขนิษฐา เกื้อมี. (2530). สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษาในทัศนะของนิสิตและอาจารย์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ (2545-2559)..
- ชญาภาณท์ นวลสิงห์. (2547). ความถึงพอใจของนิสิตต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒองครักษ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูชาติ ไชยเขตต์. (2538). สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยสยามตามทัศนะของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นัยนา อ่างสันติกุล. (2522). การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. 2521. นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2519). กระบวนการเรียนการสอนและความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต ในการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย, หน้า 29. กรุงเทพมหานคร : โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย
- พรชัย มงคลวนิช. (2534). ความคาดหวังของผู้บริหารต่องานกิจการนักศึกษา. สยามนิทัศน์ 2, 6 (ธันวาคม). 12.

- เพ็ญศรี ทวีสุวรรณ. 2534. การศึกษาทางไกล. ในเอกสารการสอนชุดวิชา, หน้า 343.
นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2540. คู่มือการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____.2540. คู่มือบัณฑิตศึกษาภาคพิเศษส่วนภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____.2540. บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่
ภูมิภาค : ศึกษาเฉพาะกรณีสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2538. โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทย
บริการเฉลิมพระเกียรติส่วนภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร : กองบริการการศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจิตร ศรีสะอาด. 2534. การศึกษาทางไกล. ในเอกสารการสอนชุดวิชา, หน้า 5-9.
นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมพิศ ไห้งาม. 2549. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง
(สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
กรุงเทพมหานคร
- สมหมาย ดอกไม้. 2535. สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในทัศนะผู้บริหาร
อาจารย์และนักศึกษา. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรี
นครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.
- ลีปนันท เกตุทัต. 2523. แนวคิดในการสร้างบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สุชาติ กิจชนะเสรี. 2538. รามคำแหงกับการสอนผ่านดาวเทียม เอกสารประกอบการ
บรรยายโครงการสาธิตและแนะนำวิธีการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่าน
ดาวเทียม. 21 กรกฎาคม.

สำนักหอสมุดกลาง. 2540. ระบบเครือข่ายห้องสมุดอัตโนมัติ. กรุงเทพมหานคร :

สำนักหอสมุดกลาง

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. 2533. การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เอกชัย สุขกีพันธ์. 2527. การบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : อนงค์ศิลป์

การพิมพ์

อุทุมพร ทองอุไทย. 2522. ลักษณะของอาจารย์มหาวิทยาลัยในอุดมคติ.

กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย